

Txikitik eraldatzen

IRATI LABAIEN EGIGUREN
EHU-KO IRAKASLEA

Inoiz ez nuen pentsatuko kubismo moduan ezaguna den mugimendu artistikoa, erlatibitatearen teoria eta literatura-korronte modernistaren artean lotura egitea; gutxiago, lotura hori zenbakitzen saiatzea. Donostiako Nazioarteko Fisika Zentroan lanean dabilen Schwartz ikertzailearen lana irakurtzeko parada izan dut berriki, eta planteamendu zinez interesgarria mahaigaineratu du: diziplinen arteko jakintza modu bateratuan aztertzearen garrantzia. Honetarako, aski ezagunak diren Picasso, Einstein eta Joyce hartzen ditu erreferentziazat; hain justuki, momentu historiko bera partekatu zuten hirurek, eta aurretik zetozkien tradizioekin eten zuten mugimenduen parte izan ziren. Baita jakintza alor bakoitzetik garaian zeuden erronka amankomunei erantzun nahi izatea, nolabait, jokamolde kolektibo baten pean egon izan balira bezala.

Autoreak Wikipediako datu-basea oinarri hartuta sareen zientzia erabili du analisirako, hots, hiru autoreak erlazionatzen dituzten artikuluen mapa moduko bat sortu du, zeinak nodulu bitartez irudikatzen diren. Honela, autoreetako baten inguruan pilatutako noduluek, alor horretan sortutako jakintzaren dentsitatea adierazten dute, eta autoreen arteko espazio horretan kokatzen diren noduluen bitartez uztartzen dira hiru diziplinak amaraun itxurako mapa bat sortuz. Hiru mugimenduen esteka naba-

Espezializazioak
ekarpen handiak ekarri
baditu ere, jakintza
konpartimentalizatu
egiten duela esatea
ez da zentzugabekeria

ria dela ikusten bada ere, alor artistiko eta literarioaren arteko lotura nagusitzen da irudian.

Ikerlana irakurtzearekin batera, ezinbestean, gure herriko historia hurbilean uztar genitzakeen mugimenduak etorri zitzaizkidan burura. Gurasoek hainbatetan azaldutako eta Frankoren diktadurapean sortutako hamaika ekimen, esaterako. Kontra-indar hauek askotarikoak izan ziren: euskal kultura sustatu nahi zutenak, literaturan oinarritutako beste hainbeste, eskultura eta pinturari loturikoak ere bai, langileen mugimenduak, musika, feminismotik egindako ekarpenak, gizarte ekonomiaren sustapena, eta, nola ez, hizkuntza biziberritzekoak ere ezin ahaztu. Hala ere, Schwartzen artikuluan sumatzen den gisan, aurrez aipaturiko mugimenduei zientzia esperimental deritzenetan dauden askotariko

alorretako erreferentziak lortzea nekeza egin zitzaidan. Eta egon, badaude.

Oro har, gurean definituta ditugun diziplinek malgutasunerako tarte txikia uzten dute. Besteak beste, unibertsitatean ere irakaskuntza eta ikerkuntza modu zurrunean egin ohi dira, fakultateetako hormak muga izango bailiran. Espezializazioak ekarpen handiak ekarri baditu ere, jakintza konpartimentalizatu egiten duela esatea ez da zentzugabekeria. Hainbatetan pentsatu dut akademia- ren sorrera hartan eratu ziren diziplinen logikan; geometria, musika, astronomia, matematikak edota filosofia bera elkarri lotutako ikasketa moduan planteatu ziren garaietan, alegia.

Jakintza une zehatz batean dauden arazo edo zailtasunei aurre egiteko egin beharreko galderei erantzunez sortuko da. Garaiak aldatuz doazen heinean, galdera berriak sortuko dira, eta nahitaez, aurretik zegoen jakintza sustraitu egingo da, edota eraldatu. Herri bezala aurrean ditugun erronka global eta lokalek askotariko ertzak dituzte, eta ezinbestekoa izango da guzti horiei diziplina anitzetatik erantzun bateratua ematen saiatzea, ez baitago bat bera ere soberan.

Jakitun naiz, gure herrian, gutariko asko, leku txiki askotatik, gauza txiki asko egiten ari garela. Eta batuz gero, Galea- nok esan zuen moduan, gure mundu txikia eraldatzeko aukera izan dezakegu. ●